

Roll No.....

Signature of Invigilator .....

Paper Code

MV-405

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali

Examination June-2022

एम. ए. व्याकरण, चतुर्थसत्रम्

व्याकरणम्, पंचमपत्रम्

संस्कृतसाहित्यम्

समय: - होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः 70

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

पृष्ठेषु पञ्चसु त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

(15 x3 =45)

1. “व्रतेन दीक्षामाप्नोति .....” इत्येतं मन्त्रं प्रपूर्य स्वामिदयानन्दकृतभाष्यानुसारेण लोके चास्यावश्यकतापि बोधनीया।
2. आरुणेश्वेतकेतारं प्रत्युपदेशं तथा च सृष्टिक्रमो विस्तारेण वर्णयन्तु।
3. “भद्रमिच्छन्त ऋषयः .....” इमं मन्त्रं सम्पूर्य सन्यासदीक्षासन्दर्भाश्च शास्त्रलिखितानपि वर्णयन्तु।
4. “संगच्छध्वं संवदध्वं .....” इत्यस्य मन्त्रस्य स्वामिदयानन्दकृतभाष्यं लिखित्वाऽद्यतनेस्य लोके चोपयोगितां व्याकरणात्मिकां टिप्पणीञ्च प्रतिपदं प्रस्तुवन्तु।
5. वैराग्यार्थं किम्-किमनुष्ठेयमिति “वैराग्यमार्तण्डग्रन्थानुसारेण” व्याख्या करणीया।

(खण्ड -ख)

पृष्ठेषु अष्टसु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

(5 x5 =25)

1. “अग्ने व्रतपते व्रतं .....” इत्येतं मन्त्रं प्रपूर्य भावार्थश्च सान्वययो लेखनीयः।
2. “आपः पीतास्त्रेधा विधीयन्ते तासां यः स्थविष्ठो धातुस्तन्मूत्रं भवति यो मध्यमस्तल्लोहितं योऽणिष्ठः सप्राणः।” - इत्यस्याभिप्रायः प्रस्तोतण्यः।
3. आरुणेश्वेतकेतुः संवादे प्राप्तं ज्ञानं स्वकीयां भाषायां लिखन्तु।
4. “इन्द्रियाणां निरोधेण रागद्वेषक्षयेण च।
अहिंसया च भूतानाममृतत्वाय कुल्पते।” - अस्य व्याख्या प्रतिपादनीया।
5. वैराग्यं प्राप्तुं दोषवर्णनं कथं वर्णितम्?
6. “दृष्टिपूतं न्यसेत्पादं .....” इत्येतं श्लोकं प्रपूर्य चास्य सारं विवृण्वन्तु।
7. उपनिषदादीन्यान्व्यानधीत्य लोके कथमध्यात्मिकी चोन्नतिर्भवितुं शक्या।
8. संन्यासिनां मर्यादां लिखन्तु।

-----X-----